

توانمندسازی زنان از طریق گردشگری

ترجمه:

تقی اکبرپور

پژوهشگر حوزه توسعه گردشگری

سرشناسه	:	توانمندسازی زنان از طریق گردشگری / ترجمه تقی اکبرپور
عنوان و نام پدیدآور	:	تهران، مهکامه، ۱۳۹۶.
مشخصات نشر	:	۱۳۶ ص.
مشخصات ظاهری	:	3-28-731-600-978
شابک	:	وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
یادداشت	:	عنوان اصلی: Women empowerment through tourism, 2008.
موضوع	:	زنان در توسعه
موضوع	:	Women in development
موضوع	:	زنان در توسعه اقتصادی
موضوع	:	زنان-- اشتغال-- جنبه‌های اجتماعی
موضوع	:	Women-- Employment-- Social aspects
موضوع	:	زنان-- جنبه‌های جامعه‌شناختی
موضوع	:	Women-- Sociological aspects
موضوع	:	گردشگری-- جنبه‌های جامعه‌شناختی
موضوع	:	Tourism-- Sociological aspects
شناسه افزوده	:	اکبرپور، تقی، ۱۳۶۲-، مترجم
رابطه‌بندی کنگره	:	HQ۱۲۴۰/ت۸۷ ۱۳۹۶
رده‌بندی دی‌سی	:	۳۰۵/۴۲
شماره کتابخانه	:	۵۰۴۶۶۶۶

نام کتاب: توانمندسازی زنان از طریق گردشگری

ترجمه: تقی اکبرپور

ناشر: مهکامه

ناظر چاپ: بهزاد ربیعی فراهانی

لیتوگرافی: باختر

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۷

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۵۰۰۰ ریال

شابک: ۳-۲۸-۸۷۳۱-۹۷۸-۶۰۰

مراکز پخش: ۱- تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، نرسیده به ایستگاه نیا، کوچه انوری، پلاک ۸، طبقه دوم.

نشر و پخش مهکامه

تلفن: ۶۶۴۸۸۲۰۳-۶۶۴۹۷۰۵۰

۲- تهران، میدان انقلاب، بین خیابان ۱۲ فروردین و اردیبهشت، کوچه روشی ناه

تلفن: ۶۶۴۶۷۳۲۳-۶۶۴۶۰۹۳۲

en_mahkame@yahoo.com

www.mahkame.com

پست الکترونیکی:

نمایندگی‌های شهرستان:

۱- اهواز: خیابان حافظ، بین سیروس و نادری، کتاب‌فروشی رشد، تلفن: ۳-۲۲۱۷۰۰۰ (۰۶۱۳)

۲- مشهد: خیابان سعدی، پاساژ مهتاب، کتاب‌فروشی درخشش، تلفن: ۳۲۲۵۱۹۲۳ (۰۵۱)

۳- اصفهان: خیابان چهارباغ عباسی، مجتمع چهارباغ، زیرزمین، پلاک ۲۶، تلفن: ۳۲۲۳۸۸۵۶ (۰۳۱)

۴- یزد: خیابان فرخی، جنب مجتمع ستاره، کتاب‌فروشی فدک، تلفن: ۳۶۲۲۷۴۷۵ (۰۳۵)

۵- شیراز: خیابان ملاصدرا، نبش خلیلی، کتاب‌فروشی خوارزمی، تلفن: ۳۶۴۷۳۷۷۱ (۰۷۱)

۶- تبریز: فلکه دانشگاه، ابتدای خیابان دانشگاه، کتاب‌فروشی علامه، تلفن: ۳۳۳۴۱۶۹۶ (۰۴۱)

آدرس کانال انتشارات مهکامه: telegram.me/mahkamepublisher

فهرست مطالب

۷	خلاصه اجرایی
۱۱	۱- مقدمه
۱۳	۲- پیشینه تحقیق در زمینه توانمندسازی زنان در گردشگری
۱۹	۳- مفهوم توانمندسازی زنان از طریق گردشگری
۲۵	۴- روش‌شناسی
۲۹	۵- مطالعات موردی
۲۹	۱-۵- آفریقا
۲۹	۱-۱-۵- تحلیل کلان
۴۸	۲-۵- آسیا
۴۸	۱-۲-۵- تحلیل کلان
۸۶	۳-۵- اروپای شرقی
۸۶	۱-۳-۵- تحلیل کلان
۹۸	۴-۵- آمریکای لاتین
۹۸	۱-۴-۵- تحلیل کلان

- ۵-۵- خاورمیانه..... ۱۰۹
- ۵-۶- چشم انداز جهانی..... ۱۲۹
- ۵-۶-۱- آفریقا..... ۱۳۱
- ۵-۶-۲- آسیا..... ۱۳۲
- ۵-۶-۳- اروپای شرقی..... ۱۳۳
- ۵-۶-۴- خاورمیانه..... ۱۳۴
- ۵-۶-۵- آمریکای لاتین..... ۱۳۴

خلاصه‌ی اجرایی

این گزارش متمرکز بر مطالعات موردی در زمینه‌ی توانمندسازی زنان از طریق توسعه‌ی گردشگری در سطح جهانی است. این پژوهش به‌منظور کمک به برنامه‌سازان جهانی جهانگردی و در راستای هدف شماره‌ی سه از «اهداف توسعه‌ی هزاره‌ی سازمان ملل»، در زمینه‌ی جنسیت و توانمندسازی زنان است.

در ابتدای این گزارش، پژوهش‌های صورت گرفته در موضوع زنان و گردشگری از دیدگاه‌های مختلف مورد بحث قرار گرفته است. پژوهشگران نشان دادند که در برخی از مطالعات موردی انجام شده، زنان به‌وسیله‌ی گردشگری به‌طور مستقیم و غیرمستقیم توانمند شده‌اند.

توانمندسازی بخش مهمی از مفهوم برابری جنسیتی محسوب می‌شود و جامعه‌ای را تداعی می‌کند که در آن زنان و مردان از فرصت‌ها، نتایج، حقوق و تعهدات برابر در تمامی حوزه‌های زندگی برخوردارند. یکی از جنبه‌های مهم ارتقای برابری جنسیتی، مفهوم توانمندسازی زنان است که بر سنادایی و برطرف نمودن نابرابری در قدرت و دادن اختیارات بیشتر به زنان برای تقابلیت زندگی خود متمرکز است. مفهوم توانمندسازی زنان در توسعه‌ی پایدار و همچنین تحقق اهداف حقوق بشر برای همگان بسیار حائز اهمیت است. گردشگری ابزاری مهم برای توانمندسازی زنان از جنبه‌های مختلف بوده و می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا قدرت و کنترل خود را بر منابع طبیعی خود افزایش دهند. گردشگری همچنین می‌تواند در توانمندسازی اقتصادی، آموزشی و سیاسی نیز به زنان یاری‌رسان باشد.

پژوهش‌های ثانویه درباره‌ی توانمندسازی زنان در پنج منطقه از جهان انجام شدند: آفریقا، آسیا، اروپای شرقی، آمریکای لاتین و خاورمیانه. جمع‌آوری داده‌ها از

شناسایی سازمان‌های مردم‌نهادی شروع شد که در زمینه‌ی گردشگری و یا مسائل زنان فعالیت می‌کردند. این شناسایی توسط جستجوی کلیدواژه‌ها در اینترنت و همچنین فهرست‌های راهنما و شبکه‌های «متن‌باز» آنلاین انجام شد. به دنبال آن، از طریق ارتباطات و اطلاعاتی که در این پایگاه‌های اینترنتی در دسترس بودند، پایگاه‌های اینترنتی و سازمان‌های مردم‌نهاد بیشتری شناسایی شدند. با استفاده از این ساز و کارهای ارجاع و همچنین ارتباطات بیشتر با سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در این زمینه، مثال‌های خوبی در زمینه‌ی توانمندسازی زنان از طریق گردشگری شناسایی شدند که همگی در چارچوب موضوع این پژوهش قرار می‌گرفتند.

تحال‌های زنان دربار‌ی هر منطقه انجام گرفت و در هر مورد، زمینه‌ی کلی توسعه‌ی منطقه‌ی گردشگری، جایگاه زنان در جامعه و توانمندسازی به‌وسیله‌ی گردشگری مورد بحث قرار گرفت. در مجموع ۱۵ مثال موردی (۴ مثال از آفریقا، ۵ مثال از آسیا، ۲ مثال از اروپای شرقی، ۲ مثال از آمریکای لاتین و ۲ مثال از خاورمیانه) جمع‌آوری شد که به‌وضوح ارتباط میان گردشگری و توانمندسازی زنان را نشان می‌دهد. در این موارد، به برخی از جزئیات نیز پرداخته و به پرسش‌هایی مانند اینکه «چرا این توانمندسازی با موفقیت همراه است؟» و «چگونه این توانمندسازی اجرا می‌شود؟» پاسخ داده شد. علیرغم وجود شاخص‌های کلی که به دلیل نشان دادن اختلافات و تفاوت‌ها، بسیار واضح و گویا هستند، مواردی که مورد بررسی قرار گرفتند تحلیلی دقیق و عمیق از فرایند توانمندسازی زنان از طریق گردشگری ارائه داده‌اند که توسط شاخص‌های کلی نمی‌توان به آن‌ها اکتفا کرد.

در بخش «نمای جهانی»، خلاصه‌ای از نحوه تأثیرگذاری گردشگری بر توانمندسازی زنان در هر منطقه ارائه شده است. این گزارش نشان داد که مشارکت زنان در گردشگری در کشورهای در حال توسعه، آشکارا اثرات مثبت بسیاری در زمینه‌ی ارتقای توسعه‌ی جوامعی که از نظر اقتصادی به حاشیه رانده شده‌اند، تشویق توسعه‌ی پایدار با استفاده از منابع طبیعی و تقویت کنترل افراد محلی بر

توسعه‌ی محیط پیرامونی‌شان دارد. مثال‌های ارائه‌شده در این گزارش ظرفیت بالای گردشگری برای ارتقای توسعه‌ی پایدار در جوامع به حاشیه رانده‌شده در جهان سوم را نشان می‌دهد، به‌ویژه آنکه گردشگری نقش مهمی در توانمندسازی زنان ایفا می‌کند. با این حال، در بیشتر موارد حمایت نهادهای خارجی یا سازمان‌های مردم‌نهاد محلی برای آموزش مهارت‌های لازم به زنان و نشان دادن دشواری‌های مشارکت در گردشگری و همچنین فراهم نمودن کمک‌های فنی برای مقابله با مشکلات انجمن ضروری است. توانمند ساختن زنان به ملت، منطقه و جهان توانمند منجر می‌شود.

تحلیل اطلاعات این مناطق نشان می‌دهد که نقش گردشگری در توانمندسازی زنان را نباید دست‌کم گرفت. اگرچه توانمندسازی اقتصادی همیشه مورد تأکید قرار گرفته است، ما ادعا می‌کنیم که گردشگری تمامی شکل‌های توانمندی را، هرچند به شیوه‌ای نامحسوس‌تر، ایجاد می‌کند. آموزش و ظرفیت‌سازی در راستای توانمندسازی زنان به‌منظور اداره‌ی کسب و کارهای گردشگری خود، از نظر روانی و بدنی، آن‌ها را توانمند می‌سازد. مشارکت در کسب و کارهای گردشگری نه تنها باعث ترکیدن حباب اجتماعی‌ای که همیشه زنان را در حصار خانه‌ها نگاه داشته می‌شود، بلکه عزت‌نفس آنان را افزایش داده و در عین حال فرصتی برای جامعه فراهم می‌آورد تا آنچه را که زنان می‌توانند در خارج از محیط خانه انجام دهند، بپذیرند. بدین ترتیب، زنان به توانمندی اجتماعی می‌رسند نه به‌نوعی خود فرصت بالا رفتن از پلکان توانمندی سیاسی را نیز برای آن‌ها به همراه خواهد داشت.

این پژوهش با استفاده از موارد مطالعه شده، نشان می‌دهد که توانمندسازی زنان از طریق گردشگری از مرزهای فردی زنان بسیار فراتر رفته است. بیشتر زنان فداکاری می‌کنند و از درآمدهای اندک به دست آمده توسط کسب و کار گردشگری برای برآورده ساختن نیازهای فرزندان و کل جامعه استفاده می‌نمایند. با استفاده از این تحلیل است که می‌توانیم نتیجه‌گیری کنیم که توانمندسازی زنان به‌وسیله‌ی

گردشگری بدون شک، همه‌ی جامعه‌ی را توانمند می‌سازد. با شناسایی ظرفیت گردشگری برای توانمندسازی زنان و همچنین آگاهی از توانایی زنان توانمند شده برای دگرگون کردن جوامع و تمام جهان، باز هم پیشنهاد و تأکید می‌کنیم که: باید حمایت بیشتری از سوی نهادهای کمک‌کننده، دولت‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد در قالب منابع مالی، سیاست‌ها، شناسایی و ... برای کمک به زنان صورت گیرد تا آن‌ها نیز به همه‌ی ما کمک نمایند.

www.ketab.ir